

ДЕТСКА ГРАДИНА „НАДЕЖДА”
гр.Сливен,кв.“Надежда”,ул.“Калиакра”№4,
e-mail:dgnadejda@abv.bg, тел: 044/674422,
моб: 0895651017

Утвърждавам.....

Директор:

Катя Вълева

**ПРОГРАМА ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО,
ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО
ОБРАЗОВАНИЕ**

НА

ДГ”НАДЕЖДА”

Програма за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование на детска градина „Надежда”

РАЗДЕЛ I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ, СЪЩНОСТ И ЦЕЛИ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1) Държавния образователен стандарт за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се определя с Наредба № 13 от 21.09.2016г

(2) Държавният образователен стандарт определя: (чл.1. ал.1 от наредба за ГЗЕИО)

1. същността и целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;

2. начините и формите за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;

3. рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование;

4. институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява в училищата, детските градини и центрове за подкрепа за личностно развитие в системата на предучилищното и училищното образование. (чл.2. от наредба за ГЗЕИО)

1. Същност на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование

(1) Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина, и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение. (чл.3. ал.1 от наредба за ГЗЕИО)

(2) Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето. (чл.3. ал.2 от наредба за ГЗЕИО)

(3) Екологично образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното образование. (4) Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда. (чл.3. ал.4 от наредба за ГЗЕИО)

(5) Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимосвързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности,

свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда. (чл.3. ал.4 от наредба за ГЗЕИО)

2. ЦЕЛИ на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование

1. Изграждана автономна и активна личност, която:

- а) разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;
- б) познава институциите, структурата и процедурите надемократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализацията се свят;
- в) зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;
- г) осъзнава и цени своята културна идентичност;
- д) взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- е) изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- ж) взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;
- з) носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;
- и) подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
- й) познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
- к) познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях.

2. функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:

- а) възпитава в демократичните ценности;
- б) насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;
- в) утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;
- г) изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране;
- д) създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

Раздел II

ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО,ЗДРАВНОТО,ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Директорът на детската градина, с помощта на Педагогическия и наОбществения съвет, разработваполитика за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурнотообразование.

(1) В предучилищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява във всички възрастови групи: (чл.5. ал.1 от Наредбаза ГЗЕИО)

1. интегрирано в обучението по образователните направления;
2. интегрирано в допълнителни форми на педагогическото взаимодействие;
- 3.като самостоятелно образователно направление, когато иновативна или авторска програмна система предвижда това.

(2) Начините и формите на осъществяване на гражданското,здравното, екологичното и интеркултурното образование за различните възрастови групи се определят в програмната система на детската градина,която се разработва по реда и условията на държавния образователен стандарт за предучилищното образование. (чл.5. ал.3 от наредба за ГЗЕИО)

(3)Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в дейностите по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден се осъществява от учителите в групите за целодневна организация на учебния ден чрез дейности и проекти, свързани с интердисциплинарниякомплекс. (чл.12. ал.1 от наредба за ГЗЕИО)

(4) Времето за дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование може да се разпределя за групатаравномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година. (чл.12. ал.2 от наредба за ГЗЕИО)

Раздел III

РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯЗАРЕЗУЛТАТИТЕОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

(1)Рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование са насочени към надграждане и разширяване на изискванията за резултатите от обучението, определени в държавния образователен стандарт за предучилищното образование и за общообразователната подготовка. (чл.14. ал.1 от наредба за ГЗЕИО)

(2)Рамковите изисквания за резултатите от обучението по всеки един от елементите на интердисциплинарния комплекс са определени в приложения към наредбата за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование, както следва: (чл.14. ал.1 от наредба за ГЗЕИО)

1. по гражданско образование
–в приложение No 1;
2. по здравно образование
–в приложение No 2;
3. по екологично образование
–в приложение No 3;
4. по интеркултурно образование
–в приложение No 4;

(3) Рамковите изисквания за резултатите от обучението по ал. 2 са ориентир за разработване на програмни системи, както и на учебни програми за придобиване на разширена и/или на допълнителна подготовка на децата.

Раздел IV

ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПОЛИТИКА ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

(1) Детската градина анализира потребностите на общността и определя своите приоритети, свързани с гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, които са част от стратегията на институцията по чл. 263, ал.1, т. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование. (чл.15. ал.1 от наредба за ГЗЕИО)

(2) В съответствие със стратегическите си приоритети детската градина определя политика, която подкрепя и осъществява гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование. (чл.15. ал.2 от наредба за ГЗЕИО)

(3) В институционалната политика по ал. 2 се определят конкретните подходи и начини на организация на вътрешните процеси и дейности за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в образователната институция. (чл.15. ал.3 от наредба за ГЗЕИО)

(4) Институционалната политика се отразява в планове по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование, които се разработват и актуализират за периоди и по ред, определен в правилника за дейността. (чл.15. ал.4 от наредба за ГЗЕИО)

(5) Институционалната политика за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование е насочена към изграждане и поддържане на демократична, организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности. (чл.16. ал.1 от наредба за ГЗЕИО)

(6) Детската градина има етичен кодекс, който се приема от представители на педагогическия съвет, общественния съвет, правилника за дейността на детската градина. (чл.175. ал.1. от ЗПУО)

(7) Институционалната политика за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование включва и подкрепа на инициативността и участието на децата чрез подходящи за възрастта им включващи демократични практики като: (чл.17. ал.1 от наредба за ГЗЕИО)

1. Организиране на кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;

2. Организиране на празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните датии празници;

3. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;

4. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на родителите относно процеса и съдържанието на предучилищното образование.

- Приложения 1- План за гражданско образование
- Приложение 2- План за здравно образование
- Приложение 3- План за екологично образование
- Приложение 4- План за интеркултурно образование

Приложение 1

План за гражданското образование

1. Същност на гражданското образование

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

2. Цели на гражданското образование:

Да се подпомогне личностното и социалното развитие на децата в условията на сътрудничество и взаимодействие между всички образователни общности в детската градина.

Да се изгради автономна и активна личност, която да отстоява основните общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, да познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализацията се свят, да зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, да осъзнава и цени своята културна идентичност, да взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин.

3. Задачи:

1. Ориентиране в някои от основните права на детето /име, дом, семейство, образование, здравеопазване, защита от посегателства и др./ и развитие на детския интелект за оценка и интерпретация на събития от живота на детската общност и на най-близкото обкръжение на детето.
2. Поставяне основите на ценностни ориентации за гражданско поведение – отстояване на интереси, желания и готовност за участие в живота на детската общност, стимулиране на мотивацията и нагласите за активно участие при решаване на конфликти в детската група.
3. Развитие на самостоятелност, инициативност, самокритичност, организираност при извършване на познавателни и практически дейности, развитие на умения за общуване и работа в екип.

4. Начини и форми на осъществяване на гражданското образование

Начините и формите на осъществяване на гражданското образование за различните възрастови групи се определят в програмната система на детската градина. В предучилищното образование, гражданското образование се осъществява във всички възрастови групи по следния начин:

1. интегрирано в обучението по образователните направления;
2. интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;

3. като самостоятелно образователно направление, когато иновативна или авторска програмна система предвижда това.

Времето за дейности по гражданско образование може да се разпределя за групата равномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година.

Област на компетентност	Очаквани резултати
<p>Междупличностни отношения</p> <p>Социална среда</p>	<p>Има положително отношение към сътрудничество с другите в съвместни дейности.</p> <p>Умее да изразява подходящо чувствата си, да заявява своите нужди и желания, да споделя проблеми и да търси помощ.</p> <p>Описва и обяснява различните роли в семейството и правата и отговорностите, свързани с тях.</p> <p>Има позитивно отношение към празниците в семейството като средство за съхраняване на духовната връзка между поколенията. Ориентира се в символиката и ритуалността на най-популярните български празници.</p>
<p>Права на човека</p>	<p>Описва поведение и отношение на възрастни и деца, което нарушава правата. Прави самооценка на поведението си и разбира последиците от нарушаването на правата в отношенията.</p>
<p>Демократично гражданство</p>	<p>Ориентира се в различието между „гражданин на Република България“ и „жител на град.....“.</p>
<p>Идентичности и различия в обществото</p>	<p>Определя националната си идентичност</p>

Власт, политика и демократични ценности	<p>Разпознава местните органи за ред и сигурност и има представа за тяхната дейност, свързана със спазването на правата на децата.</p>
Социална политика, справедливост и солидарност	<p>Проявява конкретни актове на солидарност при решаване на групови задачи и игри. Разбира необходимостта от правила при общуването с околните. Може да обяснява своите постъпки, като ги свързва с правила и ценности</p>

Приложение 2

П Л А Н ЗА ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ

I. Същност

Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.

II. Цели

1. Подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните.
2. Утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация.

III. Задачи

1. Изграждане на здравна култура, представа за собственото тяло и поддържането му в чист вид.
2. Осъзнаване на безопасни норми на поведение в близката среда.
3. Възприемане на грижи за външния вид и изисквания за спазване на лична хигиена.
4. Възприемане на примери за прояви на грижи към собственото здраве и това на връстниците.

IV. Начини и форми

1. Интегрирано в обучението по образователни направления
2. Интегрирано в допълнителните форми на педагогическо взаимодействие
3. В заниманията по интереси, в рамките на целодневна организация, учителите организират дейности и проекти, свързани с интердисциплинарния комплекс по чл.3

4. Времето за дейности по здравно образование за всяка възрастова група се разпределя равномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година.

Месец	Област на компетентност	Очаквани резултати
IX	Физическо развитие и дееспособност	Назовава основните части на човешкото тяло.
X	Хранене	Обяснява значението на храната като източник на енергия за ежедневно функциониране, порастването и развитието. Има представа за своя пол.
XI	Безопасност и първа помощ	Умее да търси и намира помощ, когато има нужда от нея.
XII	Лична хигиена	Демонстрира основни хигиенни навици Разбира значението на хигиенните навици за здравето.
I	Психично здраве и личностно развитие	Осъзнава собствената си ценност и уникалност и тази на другите. Разбира значението на хигиенните навици за здравето.
II	Превенцията на употребата на психоактивни вещества	Познава и назовава предмети и вещества, забранени за деца. Има представа за полезни и вредни храни.
IV	Сексуално здраве и сексуално преносими инфекции	Умее да търси и намира помощ, когато има нужда от нея. Има положително отношение към собственото си тяло. Има елементарни представи за разликата между половете.

ПЛАН ЗА ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Същност:

Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.

Цели:

Изграждане на самостоятелна и активна личност, която:

- познава и спазва основни нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
- познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;
- умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства

2. Задачи:

1. Придобиване на представи и екологосъобразно отношение към заобикалящия свят.
2. Изграждане и развиване на екологичното самосъзнание.
3. Формиране на интелектуални и практически умения, обуславящи успешното развитие на екологосъобразността на различните видове детска дейност.
4. Формиране на умения за прогнозиране на екологични последствия от своята собствена дейност и от дейността на другите

3. Начини и форми на осъществяване на екологично образование:

В предучилищното образование екологичното образование се осъществяват във всички възрастови групи:

1. интегрирано в обучението по образователните направления;
2. интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;

Област на компетентност	Очаквани резултати
<u>Вода, почва, въздух</u>	Описва значението на водата, почвата и въздуха за живота на хората, животните и растенията

-	<u>Енергия и климат</u>	Има представа за естествените източници на енергия; Описва познати климатични промени
-	<u>Биологично разнообразие</u>	Има представа за многообразието от растителни и животински видове; Назовава основни жизнени фактори за човека, животните и растенията
-	<u>Потребление и отпадъци</u>	Умее да поддържа чистотата в близката среда и разбира нейното значение
- ” -	<u>Общество и околна среда</u>	Познава правила за опазване на околната среда; Описва въздействието на някои човешки дейности върху природата

Приложение 4

План за интеркултурно образование

Интеркултурното образование е сравнително ново педагогическо направление, но то придобива нарастваща значимост, защото взаимното проникване на културите е една от основните характеристики на съвременното общество. Особено важно е интеркултурното образование да започне още в предучилищна възраст. Дружелюбието, уважението към хората от различни националности не се предават по наследство, а трябва да се възпитават във всяко поколение отново и отново. Колкото по-рано започне формирането на тези качества, толкова по-голяма устойчивост ще придобият те. Интеркултурното образование включва взаимното опознаване на различни етнокултури, оценяване на техните достойнства и използването на положителните им страни в процеса на обучение и възпитание.

1. Същност

Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

2. Цели

- Да се зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, да признава правото и ценността на различието, да приема равнопоставеността на всички в общотосоциално пространство.
- Да осъзнава и цени своята културна идентичност.

3. Задачи

- Разкриване на многообразието на различията в обществото чрез натрупване на знания за спецификата на различните етнически в обществото.
- Формиране на толерантност - качество, включващо в себе си и познаването, и разбирането, и уважаването на другия, който е различен.
- Изграждане на самоуважение към собствената културна идентичност, възприемана тя самата като „различна” и „уникална”.

Областна компетентност	Очаквани резултати
Интеркултурно образование и права на човека	Притежава базови представи за правата на детето.
Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия	Развива базови умения за общуване в процеса на игрова дейност в мултикултурна среда. Отнася се толерантно към прояви на културни различия.
Културна осъзнатост и идентичност	Усвоява знания за празници и обичаи традиционни за различни културни общности у нас. Усвоява знания за празници и обичаи традиционни за различни културни общности у нас.
Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия	Уважава и цени национални символи и ритуали.

Темите, в които са обхванати цели по гражданско, интеркултурно, екологично и гражданско образование са посочени в приложените към настоящата програма планове за всяка от възрастовите групи.